

репертуаром сприяє формуванню індивідуального виконавського стилю й розвитку художнього мислення вокаліста.

Таким чином, проблемні аспекти викладання камерно-концертного співу у сучасних умовах пов'язані з необхідністю переосмислення ролі цього жанру у системі вокальної освіти. Оптимізація навчального процесу передбачає комплексний підхід, що поєднує розвиток вокальної техніки, мовно-артикуляційної культури, стилістичної компетентності та ансамблевих навичок. У сучасній системі мистецької освіти камерно-концертний спів має розглядатися як важливий компонент формування професійної музично-виконавської культури вокаліста.

В. Бойко

ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА ВИРАЗНІСТЬ У ВИКОНАВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДИРИГЕНТА-ХОРМЕЙСТЕРА

V. Boiko

EMOTIONAL-VOLITIONAL EXPRESSION IN THE PERFORMING ACTIVITY OF A CONDUCTOR-CHOIRMASTER

У сучасному хоровому мистецтві постать диригента відіграє надзвичайно важливу роль. Саме він об'єднує окремі голоси в єдиний художній організм, формує стиль звучання колективу та спрямовує інтерпретацію твору. Одним із ключових чинників успішної діяльності хормейстера є його емоційно-вольова виразність, яка поєднує глибину переживання музики з умінням цілеспрямовано керувати творчим процесом.

Емоційність у роботі диригента проявляється насамперед у здатності відчувати художній образ твору, зрозуміти його настрій, характер, драматургію. Якщо керівник сам не переживає музику, то й хор не зможе передати її слухачеві переконливо. Водночас одних лише емоцій недостатньо. Потрібна воля — внутрішня зібраність, впевненість, уміння наполягати на своєму баченні твору та організувати роботу колективу. Саме поєднання цих двох складових і становить феномен емоційно-вольової виразності.

Диригентський жест має бути не тільки технічно правильним, а й художньо наповненим. Жест повинен «говорити», передавати характер музики, її динаміку та внутрішній рух. Тому майбутній хормейстер має розвивати не лише техніку рук, а й емоційну чутливість, фантазію, образне мислення.

Диригентська діяльність пов'язана з постійними емоційним напруженням та відповідальністю за результат. Особливо важливою є навичка самоконтролю і вольової регуляції в роботі з хором. Це актуально під час концертного виступу, коли керівник має швидко реагувати на можливі неточності та водночас зберігати спокій і впевненість.

Велике значення також має мислення диригента, яке поєднує аналітичність і художню інтуїцію. Диригент аналізує партитуру, визначає кульмінації, темпові зміни, динамічні відтінки, але під час виконання він не лише «рахає» такти, а й емоційно відчуває музику. У цьому процесі воля допомагає втримати цілісність задуму, не розгубитися та довести твір до логічного завершення.

Емоційно-вольова виразність диригента формується поступово — у процесі навчання, практики та особистісного становлення. Вона не є вродженою якістю в повному розумінні цього слова. Звісно, певна емоційна чутливість чи артистизм

можуть бути природними рисами людини, однак без системної роботи над собою вони не перетворюються на професійну майстерність.

У процесі навчання майбутній хормейстер опановує техніку диригування, аналіз партитури, основи вокальної роботи з хором. Однак не менш важливим є розвиток внутрішньої культури — уміння слухати, співпереживати, контролювати власні реакції. Саме тут проявляється вольовий аспект професії. Диригент повинен уміти зосередитися, подолати хвилювання перед виступом, приймати швидкі рішення в складних ситуаціях. Під час концерту він не має права демонструвати розгубленість або невпевненість, адже хор миттєво реагує на його психологічний стан.

Особливу роль відіграє репетиційний процес, оскільки саме на репетиції формується характер звучання колективу, відпрацьовується інтонаційна точність, ансамблева злагодженість, дикція. Але разом із технічними завданнями диригент має створити емоційний образ твору. Якщо робота зводиться лише до механічного повторення фрагментів, хор втрачає інтерес, а виконання стає формальним. Тому керівник повинен постійно підтримувати творчу атмосферу, надихати співаків, пояснювати зміст тексту, звертати увагу на художні деталі. У цьому проявляється його емоційна відкритість та вміння передати власне бачення музики.

Вольова складова особливо помітна тоді, коли виникають труднощі: складна гармонія, ритмічні неточності, проблеми з ансамблем. У такі моменти диригент повинен проявити наполегливість, терпіння й вимогливість. Проте важливо зберігати баланс між вимогливістю та повагою до учасників колективу. Надмірна жорсткість може зруйнувати довіру, тоді як надмірна м'якість — послабити дисципліну. Тому емоційно-вольова виразність передбачає ще й уміння правильно вибудовувати взаємини в колективі.

Ще одним важливим аспектом є сценічна культура диригента, оскільки під час виступу він перебуває в центрі уваги глядачів, навіть якщо стоїть спиною до залу, але його постава, міміка, пластика рухів створюють візуальний образ виконання. Якщо жести переконливі, впевнені й внутрішньо наповнені, слухач відчуває цілісність художнього процесу, а якщо навпаки — скутість або невпевненість можуть знизити емоційний вплив навіть добре підготовленого хору.

Таким чином, можна зробити висновок, що емоційно-вольова виразність диригента є важливою умовою якісного хорового виконання. Вона поєднує глибину художнього переживання з внутрішньою силою та здатністю керувати колективом.

О. Коваль

СОПРАНОВА ПАРТІЯ У “PETITE MESSE SOLENNELLE” ДЖОАКІНО РОССІНІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ BEL CANTO В ДУХОВНОМУ СТИЛІ

О. Koval

THE SOPRANO PART IN “PETITE MESSE SOLENNELLE” BY JOACHINO ROSSINI: THE TRANSFORMATION OF BEL CANTO IN A SPIRITUAL STYLE

Звернення до пізньої духовної творчості Джоаккіно Россіні неминуче актуалізує питання еволюції його вокального стилю, що особливо виразно простежується в сопрановій партії “Petite messe solennelle”. У цьому творі bel canto не зникає як технічна основа, проте зазнає суттєвої функціональної трансформації. Якщо в оперному контексті ця система спрямована на театральну проєкцію,